

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

XXV. De capitulari Beneficiorum provisione, Sede non vacante, & de
simultanea Episcopi cum Capitulo provisione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62355)

mota, rejectaque appellatio. Non potest tamen Capitulum procedere ad incarcerationem, sed solus Ordinarius: docetque ibidem Papo sect. 3. Clericum qui ab incarceratione per Capitulum decreta appellaverat, fuisse Senatusconsulto remissum ad carceres Episcopales & Episcopi judicium.

XL. Hoc denique tenendum circa res Capituli, majorem Capituli partem, quæ in omnibus deliberationibus prævalere debet, sumendam esse (nisi contraria invaluerit alicubi consuetudo) non per comparisonem ad minores partes, sed ad totum ipsum, juxta Panormitanum in cap. *Quia propter*, de election. & in cap. 1. de his quæ fiunt à major. part. Capitul. & Bellameram decis. 275. & Zerolam p. 1. verb. *Capitulum*, quæst. 13. & Boërium decis. 3. Exempli gratiâ Capitulum constat ex duodecim Canonicis suffragii jus habentibus; horum tres eligunt Caium, alii tres Titium, reliqui sex Sempronium: nulla ex his tribus censeri potest major pars, sed ut talis sit, necesse est in unam partem consentire septem vocales. Idque ritè colligitur ex cap. *Cum in Genesi*, & cap. *Ecclesia*, de elect. Id verò locum non habet in pluribus Patronis, sive Clericis, sive laicis presentantibus, in quibus pars major spectari debet non per comparisonem ad totum, sed ad singulas partes, ut ait ibid. Zerola cum multis Authoribus, quos allegat & sequitur.

CAPUT XXV.

De Capitulari Beneficiorum provisione, Sede non vacante: & de simultanea Episcopi cum Capitulo provisione.

I. **U**RE ordinario, neque contraria consuetudine loci, vel statutis specialibus, aut concordatis, aut particularibus foundationibus abrogato, Capitula non modò Cathedralia, sed etiam Collegiata providere solent de præbendis quæ sunt de ipsorum gremio, aliquando conjunctim cum Episcopo, & aliquando divisim ab illo. Secundùm has diversitates diversos quoque Canones legimus in corpore Juris. Innocentius Papa III. in cap. *Cum Ecclesia Vulturna*, de election. refert in Tuscia generalem vigere consuetudinem, ut in Cathedralibus Ecclesiis solum Capitulum, irrequisito Episcopo, Canonicos eligendi potestatem habeat. Præterea cap. *In cunctis*, §. *Clerici*, eod. tit. loquitur de solo Capitulo eligente. Insuper Celestinus Papa III. cap. *Proposuit*, de concess. præbend. mandatum de providenda Præbenda direxit ad

ad solum Præpositum & Capitulum Cameracense. Quandoque jus devolyitur à Capitulo negligente ad Episcopum, ut provideat; & ex opposito, ab Episcopo negligente providere, ad Capitulum, cap. *Nulla*, de concess. præbend. Aliquando alternatim, seu (ut aiunt) per turnum, provisio spectat nunc ad Episcopum, nunc ad Capitulum, cap. *Cum in illis*, de præbend. in 6. Aliàs etiam jus istud soli relervatur Episcopo, cap. *Omnes Basilica*, & cap. *Nullus omnino*, 16. q. 7.

II. Ad quemcunque, sive ad Episcopum, sive ad Capitulum pertineat jus istud providendi, exercetur generaliter circa Canonicatus, d. cap. *Cum Ecclesia Vulterana*, de election. quinimò circa Dignitates Capituli quæ vacant, qualis est Præpositura, cap. *Dudum ad audientiam*, de election. Et utique communi nomine Præbendæ involvi Dignitates, Personatus & Canonicatus, docent Cujacius super rubrica de præbend. Lotterius lib. 2. de re benefic. q. 21. ubi & alios plerosque Doctores profert: item Pastor lib. 1. de benefic. tit. 9. n. 2.

III. Si quæris de Capitulorum Præbendis, ad quem jure communi pertineat earum vacantium provisio, præcis & seclusis particularibus, sive consuetudinibus, sive foundationibus, sive statutis? Respondemus juris communis dispositionem hanc esse, ut hæc potestas ad Episcopum simul & Capitulum Cathedralæ, cujus Præbendæ vacat, pertineat, juxta cap. finale, de supplend. neglig. Prælat. & cap. *Postulasti*, & cap. *Nulla*, de concess. præbend. & cap. *A collatione*, de appellation. in 6. Atque hoc expressè tenet Glossa in d. cap. *Cum Ecclesia Vulterana*, de elect. & Glossa in d. cap. fin. de supplend. neglig. Prælat. item Rebuffus consil. 70. & Garcias de Beneficiis p. 5. cap. 4. n. 42. Lotterius loco cit. aliique. Summa horum ratio est, quia Præbendæ præsumuntur ex communibus Ecclesiæ bonis institutæ. At nomine Ecclesiæ comprehenduntur simul Episcopus, qui capitis, & Capitulum, quod corporis vice fungitur, ut ait præclare cap. *Novit*, de his quæ fiunt à Prælat. sine consens. Cap.

IV. Hinc deducitur hæc resolutio, ut si Episcopus & Capitulum ita dissideant, ut eandem Præbendam diversis Clericis conferant, neutri ex illis jus quærat, & gesta utrimque corruant. Ita Federicus consil. 232. & Joan. Andreas in cap. *A collatione*, de appellat. in 6. Adeo ut si interim Papa, vel Legatus jure concursus provideat, teneat ista provisio, ut latè disputat & decidit Probus, & qui eum sequitur Lotterius d. lib. 2. q. 21. num. 41.

V. Docet præterea Garcias loco cit. ubi collatio Præbendarum communis est inter Episcopum & Capitulum, valere factam seorsim ab uno ex duobus, altero horum per sex menses non contradicente: pluresque ad hoc Doctores profert. Est enim semestre terminus devolutionis ab uno ad alterum Collatorem, cap. *Nulla*, & cap. *Postulasti*, de concess. præbend.

VI. In Collegiatis verò Ecclesiis inferioribus à Cathedrali, quia in

G g 2 his

his non est tanta communio, ut constituent cum Episcopo unum corpus unumque Senatum, collatio illa simultanea prætendi non potest. Proinde soli competit Capitulo collegiatio jus præsentandi, seu eligendi ad Præbendas, quæ de suo gremio sunt. Ad Episcopum verò pertinet jus instituendi, seu confirmandi. Ita docent Joan. de Lignario, & Abbas in cap. *Cum Ecclesia Viterana*, n.8. de election. & Rota Romana sic decidit apud Cassadorem decis. 21. n.2. & 3. de præbend. & Lotterius d. q.21. n.135. Sanè si tale Capitulum eligere intra semestre neglexerit, aut si incapacem elegerit, Episcopus tum demùm jure devoluti, prout sibi visum fuerit, providebit.

VII. A Capitulo cui interfuit Episcopus tanquam unus ex Canonicis, appellari potest ad ipsum Episcopum, sed non si interfuit ut Episcopus, cap. *Postulastis*, de concess. præb. & cap. *A collatione*, de appellation. in 6. ubi Glossa sapienter admonet interesse tanquam Canonicum, si statutum id præscribat, quanvis honoratiore loco sedeat: hoc enim defertur ejus dignitati. Sed ubi statutum nihil decernit, censetur interfuisse ut Episcopus, ex honoratiore sessionis loco. * Sed si Episcopus sedeat, vel subscribat sub Archidiacono aut alio Capituli Præsidente, Glossa ibidem asserit Episcopum interesse tanquam unum ex Canonicis.

VIII. Duos eventus hîc adnoto, quibus Capitulum jus suum non amisit, à quo tamen excidisse videbatur. Primus est in cap. *Ecclesia*, de institutionib. ubi Capitulum Canonicorum aliquod vacans Beneficium, in quod ei competeat jus vel patronatûs, vel collationis, personæ laïcæ contulit. Super quo admonuit Papa, ut dejecto cui contulerant laïco, provideant de Clerico. Alter eventus est in cap. *Transmissa*, de jurepatr. Ibi patronus laïcus, aut etiam Capitulum contulerat Beneficium cujus habebat patronatum alicui Clerico: sed postmodum meliorem judicio (quantentis advertit se conferendi potestate carere) Clericum alterum Episcopo præsentavit. Quanvis Clericus ille, cui præter jus contulerat, à posteriore Capituli deliberatione appellasset, prævaluit tamen posterior Capituli deliberatio, quam Summus Pontifex suo rescripto roboravit. Unde colliges Capitulum per utramque indebitam deliberationem jus suum non amisisse, eo quòd quamprimum agnitum errorem sponte ac ultrò purgaverit, & correxerit. Non enim præstat impedimentum (ut ibid. dicit Glossa) quod de jure non sortitur effectum.]